

Naposled častiti gospod okrajni poglavar še opomne, da je tudi on za spolnovanje te postave ostro odgovoren, da mora zastran tega poročevati in da je tudi g. šolskemu svetovavcu zapovedano o prvem šolskem ogleđovanju pozvediti, kako se spolnuje.

V Sorici 22. februarja 1853. Sóriški.

Natoroznanske reči.

Rože na oknih.

Zima je pri nas precej pritisnila, je tedaj o pravi času, da že pred nekimi leti v „Novicah“ dane zastavice sam rešim.

Pervo vprašanje: Od kod izvirajo ledene rože ali cvetlice na oknih pozimi?

Odgovor: Iz merzle sape, koja skoz špranje med lesam in steklam v izbo piše. Ta sapa, ker je merzla, se zavoljo gorke izbine sape po steklu kviško vleče, in sopár, ki se je na okno vlegel, v cvetlice poravná.

Drugo vprašanje: Zakaj niso cvetlice vsaki dan enake, ampak so včasih bolj pokonci ali pa na levo ali na desno zvernjene?

Odgovor: To pride od merzle zunanje sape ali vetra, kteri pride včasih od leve, včasih od desne strani, in tako tudi notranji tek sape različno pot po oknu stori.

Četerto vprašanje: Zakaj včasih nič cvetlic ni, ampak zgolj led?

Odgovor: Zato, ker je od zvonaj prav tiho, in merzla sapa nič v izbo ne vleče, je pa tudi notranja pri miru.

Peto vprašanje: Kako je to, da so te cvetlice včasih bolj debele, včasih pak bolj tanjke?

Odgovor: Če se bolj hitro delajo, bolj tanjke so, ker sopar nima časa, se obilno vleči; kar se pak zgodi, če le počasi zmerzuje.

Še druge prikazni, ljubi bravec, boš pozimi na oknih vidil, ktere pa zamoreš izlagati iz boja med zvonanjo in notranjo sapo, med mrazam in gorkoto v izbi ali pa med okni.

Še eno vprašanje sim takrat postavil: Kako je to, da pri unanjim mrazu in pri zakurjeni peči in pri odpertih notranjih oknih so zunanje okna suhe ostale?

Na to ne morem družiga odgovoriti, kakor da je bil zrak tako suh, da je vso gorkoto in vès sopar hitro pozerl.

L. D.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Celja. Kolikor se je lani zima bila zakasnila, tolikor huji letos prihaja; da se izpolne poslovica, ki pravi: Ako zima z ustmi ne vjeda, z repam vdarja. Snegá je pri nas padlo obilno; kmalo je pa nastopilo odmeklo vreme, ki okolici s povodnjo žuga. — U slavno znani tiskarnici gospoda Jeretina tukej se tiska nova knjigica, pod naslovam: „Anweisung nach der Schreib-Lese-Lautir-Methode die Kinder das Schreiben und Lesen zweckmässig zu lehren“. Zložil je bukvice s posebnim oziram na slovenske začetne šole zveden nadučitelj na doljnim Štajerskim. Všeč bodo gotovo vsim gosp. učiteljem.

J. Š.

Iz Postojne. M. Rad bi bil „Novicam“ že zdavnaj tisto prigodbo naznanil, ki se je 16. februarja na cesti med Zagurjem in Knežakom primerila, pa sim v nasprotnih govoricah odlašal, dokler nisim gotovosti zvedil. Omenjeni dan zjutraj ob šestih je na rečeni cesti neka zver žandarja napadla, ki je iz Postojne v Bistrico potoval; žandar je rekel, da je bil volk. Ker ni imel puške nabasane pa tudi bajoneta ne nasačenega, da bi bil mogel zver hipoma umoriti, jo je le s puško odpedel, ki se je proti Beču podala, ondi psa razmesarila pa tudi cerkovnika napadla, ki je ravno iz cerkve domú

prišel. Pogumni cerkovnik zgrabi zver za prednji nogi in jo verže na tla; sosed njegov, ki je slišal krič cerkovnika, priteče z majhno sekirico na pomoč in pobije besno zver. Cerkovnik ima 19 ran, soseda ni nikamor popadla. Ker so pobito zver za volka imeli, so jo zavoljo talije v Bistrico pritali. Tretji dan potem, ko so zver za neznano spoznali, so odtod na c.k. okrajno poglavarstvo v Postojno pisali, naj jim konjederca pošlje, da bo zver ogledal, in zares je bil od tod le sam konjederec na ogled pobite besne zveri poslan!! Med tem, ko se je ta prigodba razglasila, so šle križem govorice po okolici; enemu je bila pobita živina volk, družemu pès, tretjemu bistroid, spet družim lesica, nekterim jazbec, družim šakalj. Nekteri so celo pripovedovali, da omenjena zver ni imela krempljov, ampak parklje.

Kakor sim že rekel, ni bil okrajni zdravnik k preiskavi steklosumne zveri poslan, ampak konjederec, ki je nazaj pridši jo popisal navadnemu domačemu psu (sčenetu, špiceljnu) enako, kratke rudečkaste dlake z nedolгим gobcom, z ostrogami na zadnjih nogah; scer je rekel, da je znamenja hude stekljine na nji našel, kar pa gosp. Valentinčič ne poterdi, ki v protokolu pravi, da je zver le stekljine sumljiva. Po ogledu so zver zakopali.

Še zmiraj se pa govori o plemenu te zveri; nekteri si ne dajo vzeti, da je bil šakalj, čeravno se jim dopoveduje, da šakalj ni kratke in rudečkaste, ampak dolge rujavo-rumenkaste s černo pomešane dlake in košatega repa *).

Popadeni cerkovnik je bil že pri Babudru v Matarii, vendar je tudi skerbi g. Valentinčiča izročén. Tudi en popaden pes je pod čuvajstvom tukajšnjega konjederca. Okrajni zdravnik pa je še le te dni iz zapisnikov zvedil, kaj se je o ti prigodbi zgodilo.

Po ti nesreči Vam moram še neke druge omeniti, ki se je primerila ponoči od 24. na 25. februarja. 24. febr. je bil pri gosp. tehantu v Bistrici cerkovni račun. Na večer se podá gosp. Janez Cankar, izpostavljeni kaplan v Harijah, s cerkovnikom domú; hudo mede in borja razsaja; popotnika zgrešita pot; cerkovnik zapustivši gospodu plajš in kapo skuša domú prigaziti, da pokliče sosede na pomoč gospodu kaplanu. Al, ko pridejo z veliko težavo do njega, ga najdejo v snegu ležečega že vsega terdega; govoril je še; vzdignejo ga in neso domú, — al k nesreči! v zakurjeno hišo, kjer je kmalo umerl.

Ravno tisto noč je tudi na Gaberku nekdo zmerznul, in vsi poštni vozovi so mogli v neki revni bajti prenočiti, dokler niso bili zameti razkidani.

Da je grozoviti napad na življenje svetlega cesarja nas Postojncane grozno prestrašil, Vam ni treba na dalje razlagati; le to povem, da smo imeli v nedeljo potem slovesno mašo z zahvalno pesmijo, pri kteri so goreče molitve polne cerkve proti nebesom kipele za milostno ohranjenje dražega življenja.

Iz Ljubljane. Gospod dvorni svetovavec Andrej grof Hohenwart je razposlal te dni sledeče povabilo blagodušnim prebivavcem krajske dežele:

Ko trombe glas, ko zvon doni
Od verliga moža spomin.

„Groza nas spreletí in z nevoljo obernemó obličje

*) To najdemo tudi poterjeno v popisu slavnega naravoslovca Okna, kteri še pravi, da je šakalj močno lesici podobén, pa je večí, blizo 2 čevlja dolg, poldrugi čevelj velik, rep ne seže do tal, glava je krají. Sveto pismo imenuje šakalja lesico filistrov. Biva šakalj v gorkelih krajih Azie, pa tudi v izhodni Evropi noter do Gerškega in Dalmatinskega, v Afriki v mnogih krajih. Perzijanci ga imenujejo Sjechaal; iz tega imena izvira imé Šakalj.

Vred.